

EL CALIS i EL CALITJAS

lació dóna *calipont* (cf. *DECat* II, 475b48-477a39).
J. F. C.

El CALIS i El CALITJAS

1) *Cova del Calis*, platgeta entre Montjoi i el Moro, a Roses (xlv, 107).

2) *El Calitjàs*, platja entre la Cova d'En Palau i la d'En Gandalla, a Roses (xlv, 108).

PARÒNIMS. *Coll de Calito*, a Sant Mateu del Maestrat. *Coves del tio Calitxe*, NP al Pinós de Monòver (xxxvi, 69.12). *Calitges*, partida de Sant Vicent del Raspeig (Horta d'Alacant) (xxxvi, 100.7).

ETIM. Tots aquests NLL presenten problemes etimològics. *Calito*, *Calitxe* i *Calitges* es troben en zona de substrat mossàrab. És molt probable que *Calito* sigui un mossarabisme de CARECTUM, «carritxar», que alhora és un collectiu de CARICEM, «càrritx» (cf. *DECat* II, 592a17-593a36). *Calitxe* i *Calitges* provenen també de CARICEM en forma mossàrab. En Coromines suggereix que aquest ètímon potser també podria explicar *El Calis* i *El Calitjàs*; ¹ però això ja és força més problemàtic. J. F. C.

¹ Es podria pensar que *El Calitjàs* fos un collectiu ²⁵ de *calitja*, però en el Cap de Creus, de *calitja* esperariem *calija*, i a JCor. li van dir que «*El Calitjàs* és una platja». [Potser hi hagué contaminació de *CARICEUM 'lloc de càrritx' o un derivat collectiu *CARICIARE amb *cali(t)ja* i un seu deriv. *calitjàs ³⁰ (format com *calmàs*, *ermàs*) designant paratges de costa a on sovint s'ajouen les bromes.]

CALJO

NP mossàrab documentat l'any 1456: *Azmet* i *Jucef Caljo* en la zona Nord del P. Val., cap al Maestrat (cf. *E.T.C.* II, 156). Cal remarcar la -o final pròpia del mossàrab. J. F. C. [Potser d'un *CALCIUS derivat ⁴⁰ de CALX, -CIS 'taló' (amb *j* arabitzant < *l*) en un sentit com 'guít', 'que tira coces, malhumorat?']

El CALL d'Odèn

Cèlebre pas estret entre muntanyes de la serra de Port del Comte (Solsonès) (cf. *E.T.C.* II, 91).

DOC. ANT. En un document llegit a l'Arxiu de Solsona per JCor. diu: «Lord [és la mola de Lord] ⁵⁰ --- affrontat --- in monte de *Businus* [*Busa*, supra] et de meridie in monte de Sovlo [*Sòvol*] et de parte vero circi in *Qual* de Tuxen vel in ipso Port». És molt possible que el document original digués «Qual <de Oden vel> de Tuxen vel...» i que la identitat de les ⁵⁵ terminacions hagués fet que el copista se saltés el primer NL. De tota manera Odèn no és més que a uns 10 k. en línia recta SO. de Tuixén, amb la serra del Port entremig.

ETIM. Del llatí CALLIS, «pas estret, corriol» (cf. ⁶⁰

CALLADRONES

5

Poble de la Baixa Ribagorça.

PRON. MOD.: *kaladróns*, oït per JCor. a La Régo-la (xv, 131), Corçà (xv, 190), Ivars de N. (xvii, 155), Sant Esteve de Llitera (xvii, 165), Blancafort (xvii, ¹⁰ 198).

DOC. ANT. «*Castro Latonis* et terminum de *Falz*» a. 1213 (Miret, *Templ.-H.*, 212); *Caladrons* a. 1279 (*Rationes decim.*, 182); *Casaladrons* a. 1280 (*Rationes dec.*, 191); *Calladrons* a. 1495 (*Cens*); *Calladrones* a. 1554 (Moner, *B.E.Rib.*, 107); *Caladrones* a. 1620 (*Bu. Ass. Exc. Cat.* XII).

ETIM. Del llatí CASTRUM LATRONIS > Cas(tr)olatronis > Casladrons > Calladrons. *Latronis*, genitiu de LATRO, usat sobretot com nom de persona típicament aragones (> *Don Ladrón*, a la Crònica de Jaume I); *Petrus Latronis*, alferes del rei i senyor de Terol, l'any 1197 (*BHGeogBar.* I, 122; *BABL* III, 87). J. F. C. [Cf. *E.T.C.* II, 71, on després de rebutjar altres hipòtesis (veg.) s'admetia la possible etim. CASA LATRONIS suggerida pel doc. de 1279 (amb una contracció com en *Canadal* CASA NATALIS (infra). Ara la menció més antiga, 1213, que llavors no teníem, suggereix partir de la combinació amb CASTRUM amb una de les dues R-R eliminada per dissimilació de la 2a.; d'altra banda se sincopà la pretònica interna de CASTRO-L.; evolució com la de CASTRI SERRAS > *Castserres* > *Casserras*). En els NLL veïns *Los Paladrons* (pda. de Sorita), i *Lo Peladró* (pda. de Casserres), es perdé la primera R de PETRA LATRONIS en forma sem-
³⁵ blant.]

CALLASTRE

Agregat d'Estavar (Alta Cerdanya).

PRON. MOD.: *kalástras*, oït quatre vegades a Estavar per JCor. (xxiii, 40, 41, 42).

DOC. ANT. *Callyastre* a. 1265 (Alart, *Dicc.*); *Callyastre*, *Callyastre*, *Ca(i)llastre*, *Cayllastre* segona meitat del S. XIII (Delcor, *Juifs Puigcerdà*, a *Sefarad* 1966, 32-35); *Caylaster* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 84); *Callastres* S. XVI (Vila, 229); *Callastre* (Brousse, *Cerdagne*, 196).

HOMÒNIMS I DERIVATS. *La Callastra*, partida del terme de Pià (Rosselló) (xxv, 117).

Rec de les Callastres, entre el Pla de Camporrells i el cap de la Serra de Maurí, en el terme de Formiguera (Capcir) (xxvi, 36).

Cal Callastri, casa del poble d'Èguet (Alta Cerdanya) (xxiii, 110.11).

ETIM. Derivat del llatí CALLIS 'passadís', 'camí fondo', 'corriol, sendera, en particular els de bestiar'; amb -ASTER: sufix tant o més diminutiu en llatí, que despectiu (cf. *DECat* II, 431a29-b50; *DECH* I, 771b36-772a17). J. F. C.